

Dėl VMI konsultacinės tarybos

VMI paskelbė, kad 2022 m. rugsėjo 8 d. įvyko VMI konsultacinės tarybos, kurios tikslas skatinti VMI ir verslo dialogą bei stiprinti bendradarbiavimą, įkūrimo renginys.

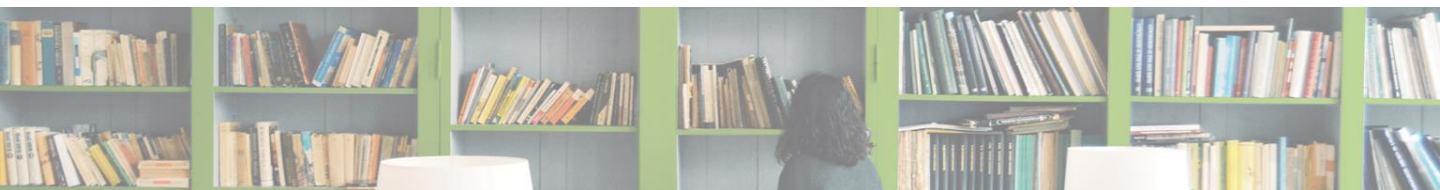
Džiugina, kad VMI siekia bendradarbiauti su verslo atstovais, kurie kasdien susiduria su praktiniu mokesčių įstatymų ir susijusių teisės aktų taikymu. Pastovaus dialogo (būsiانčio nors kartą per ketvirtį) palaikymas turėtų būti naudingas tiek pačiam mokesčių administratoriui, kadangi bus sudaryta galimybė iš pirmų lūpų išgirsti kylančius neaiškumus ar problemas, tiek mokesčių mokėtojams, nes jie turės galimybę išsakyti savo lūkesčius. Pozityviai nuteikia tai, kad susitikimų rezultatai bus prieinami ne tik siauriam dalyvavusių ratui, tačiau tokių susitikimų praktinį naudingumą bus galima įvertinti visgi tik ateityje, nes panašios praktikos kol kas nebuvo.

VMI konsultacinės tarybos darbas reglamentuotas VMI viršininko patvirtintame įsakyme **„Dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos konsultacinės tarybos nuostatų“ (Nuostatai)**.

Nuostatuose numatyta, kad VMI konsultacinė taryba yra VMI ryšių su asocijuotomis struktūromis ir kitais subjektais organas, nagrinėjantis VMI kompetencijai priskirtus aktualius mokesčių administravimo ir kitus su VMI veikla susijusius klausimus.

Nuostatuose įtvirtintos penkios VMI konsultacinės tarybos funkcijos:

1. skatinti VMI bendradarbiavimą su asocijuotomis struktūromis, verslo ir kitais subjektais, dalintis tarpusavyje gera bendradarbiavimo ir keitimosi informacija patirtimi;
2. sudaryti sąlygas asocijuotoms struktūroms ir kitiems subjektams, kuriems tai aktualu, susipažinti su projektais, paslaugomis, už kurių įgyvendinimą atsakinga VMI, įvertinti jų pasekmes verslui;
3. sudaryti sąlygas asocijuotoms struktūroms inicijuoti ir pristatyti aktualius su mokesčių administravimu susijusius klausimus;
4. aptarti galimus VMI veiklos pagerinimo klausimus;
5. skleisti mokesčių mokėtojams aktualią ir su VMI veikla susijusią informaciją.

VMI konsultacinę tarybą sudaro 12 narių: 5 VMI prie FM nariai, iš kurių vienas – pirmininkas (VMI viršininkas), ir vienas – VMI konsultacinės tarybos koordinatorius, bei 7 asocijuotų struktūrų nariai, iš kurių vienas – koordinatorius. Asocijuotos struktūros, skiriančios po vieną narį, yra šios: Asociacija Investors' Forum, Lietuvos buhalterių ir auditorių asociacija, Lietuvos darbdavių konfederacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos prekybos įmonių asociacija ir Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų asociacija. Numatyta, kad VMI konsultacinė taryba sudaroma ketverių metų kadencijai.

Pagal Nuostatus, VMI konsultacinė taryba organizuoja posėdžius pagal poreikį, rekomenduojama ne rečiau kaip kartą per ketvirtį.

VMI konsultacinės tarybos nariai bei posėdžių rezultatai talpinami [VMI svetainėje](#).

Dėl elektros energijos naudotojų registracijos

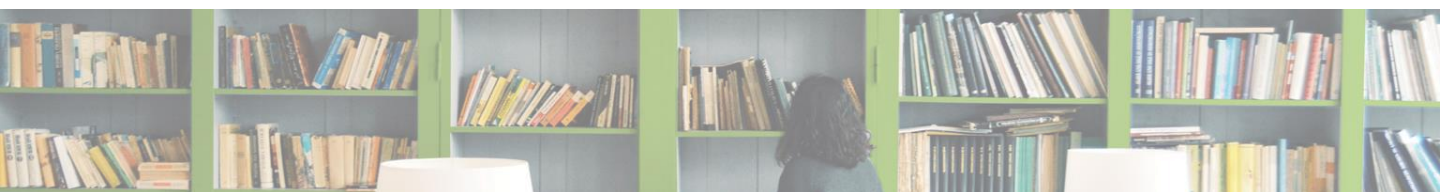
Pakeistas VMI viršininko [įsakymas „Dėl Elektros energijos akcizų mokėtojų registracijos taisyklių patvirtinimo“](#).

Pakeitimu nauja redakcija išdėstytos minėtos taisyklės, jas pervadinant „Elektros energijos naudotojų registracijos taisyklėmis“ (**Taisyklės**).

Taisyklių naujoje redakcijoje panaikinta elektros energijos mokėtojų registravimo / išregistravimo tvarka. Taip pat nustatyta, kad asmuo įregistruojamas elektros energijos naudotoju arba motyvuotas atsakymas, kodėl asmuo negali būti įregistruotas elektros energijos naudotoju, pateikiamas per Mano VMI ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo ir (ar) papildomų dokumentų ir (ar) duomenų pateikimo dienos. Taip pat numatyta, kad asmuo elektros energijos naudotoju įregistruojamas vienerių metų terminui.

Taisyklės pakeistos atsižvelgiant į tai, kad, pakeitus Akcizų įstatymo 46 straipsnį, nuo 2023 m. sausio 1 d. panaikinamas reikalavimas elektros energijos mokėtojus registruoti centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka.

Taisyklės įsigalios nuo 2023 m. sausio 1 d.

Dėl apdoroto tabako, etilo alkoholio ir (ar) alkoholinių gėrimų ženklavimo banderolėmis apskaitos žurnalo

Pakeistas VMI viršininko įsakymas „[Dėl Apdoroto tabako, etilo alkoholio ir \(ar\) alkoholinių gėrimų ženklavimo banderolėmis apskaitos žurnalo pildymo taisyklių patvirtinimo](#)“.

Pakeitimu atsisakyta (i) reikalavimo žurnalą registruoti apskrities VMI bei (ii) reikalavimo derinti su VMI žurnalo pildymą kompiuteriniu būdu. Tačiau VMI atkreipia dėmesį, kad žurnalo pildymo pareiga išlieka, nors registracija ir nebereikalinga.

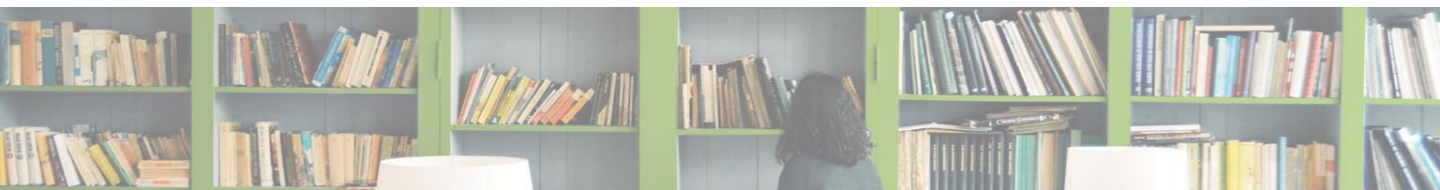
Įsigaliojo nuo 2022 m. rugsėjo 2 d.

Dėl pašto siuntų deklaravimo, muitinio tikrinimo ir mokesčių už prekes pašto siuntose apskaičiavimo

Pakeistas Muitinės departamento generalinio direktoriaus įsakymas „[Dėl Pašto siuntų deklaravimo, muitinio tikrinimo ir mokesčių už prekes pašto siuntose apskaičiavimo taisyklių patvirtinimo](#)“.

Pakeitimu taisyklės papildytos nauju skyriumi „Muitinės formalumų atlikimas prekėms pašto siuntose, kurios siunčiamos per tarptautines apkaitos vietas“. Numatyta, kad pasaulinės pašto sąjungos šalių narių paskirtieji operatoriai, įsteigę tarptautines apkaitos vietas Lietuvoje (ETOE), siųsdami pašto siuntas per ETOE, gali naudoti Pasaulinės pašto sąjungos formas ir dokumentus (CN22, CN23, CN37 ir kt.) pagal tokiai veiklai Pasaulinės pašto sąjungos suteiktus kodus ir nustatytas sąlygas bei nustatytos su tuo susijusios procedūros.

Įsigaliojo nuo 2022 m. rugsėjo 2 d.

Projektai

Dėl Mokesčių administravimo įstatymo (MAĮ)

Sujungus anksčiau teiktus MAĮ pakeitimų projektus bei atsižvelgus į gautas pastabas, parengtas patikslintas [MAĮ pakeitimo projektas](#), kuriuo be visa ko:

- numatoma, kad **apibendrinti mokesčių įstatymų paaiškinimai** nebederinami su Finansų ministerija;
- patikslinama **asmens sąvoka**: asmuo – fizinis asmuo, juridinis asmuo, įskaitant bet kokią kitą organizaciją, kuri pagal Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės įstatymus pripažįstama teisės subjektu, investicijų fondas, pensijų fondas;
- panaikinama išimtis, pagal kurią 6 mėnesių įsigaliojimo terminas nebuvo taikomas su atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu susijusiems mokesčių įstatymų pakeitimams, tačiau papildoma, kad minėtas 6 mėnesių įsigaliojimo terminas netaikomas mokesčių įstatymams, iš esmės nekeičiantiems apmokestinimo tam tikru mokesčiu tvarkos ar apmokestinimo teisinio reglamentavimo ir taikymo principų, įskaitant mokesčių įstatymus, kurie priimami atsižvelgiant į reguliariai Vyriausybės nustatomus dydžius, ir mokesčių įstatymus, kuriais tobulinama teisės technika;
- nustatoma **skaitmeninių platformų operatorių** pareiga teikti VMI informaciją apie pardavėjus, gaunančius pajamų iš veiklos, kurią vykdyti buvo sudarytos sąlygos platformoje (MAĮ papildomas siekiant perkelti Direktyvą (ES) 2021/514). Duomenis teikiančiu platformos operatoriumi laikomas platformos operatorius, kuris atitinka vieną iš šių sąlygų: (i) jis yra Lietuvos apmokestinamasis vienetas; (ii) jis yra įsisteigęs pagal Lietuvos įstatymus; (iii) jo nuolatinis valdymo organas yra Lietuvoje; (iv) jis turi nuolatinę buveinę Lietuvoje. Duomenis teikiančiu platformos operatoriumi laikomas ir (v) užsienio (išskyrus ES valstybes nares) platformos operatorius, kuris sudaro sąlygas pardavėjams vykdyti tam tikrą veiklą ES. Informacijos apie veiklą teikimas apima už atlygį vykdomas šias veiklas (tarpvalstybines ir netarpvalstybines), kurioms vykdyti buvo sudarytos sąlygos platformoje: nekilnojamojo turto nuoma, asmeninės paslaugas, prekių pardavimą ir bet kokios rūšies transporto priemonių nuoma. Jeigu duomenis teikiantis užsienio platformos operatorius nesiregistruoja nustatyta tvarka arba duomenis teikiantis platformos operatorius, išskyrus užsienio platformos operatorių, nevykdys jam nustatytos pareigos teikti informaciją, VMI turės teisę priimti sprendimą ir neleisti platformos operatoriumi veikti Lietuvoje (šį sprendimą turės patvirtinti Vilniaus apygardos administracinis teismas). Pagal dabartinį projektą, platformų operatoriai privalėtų nuo 2023 m. sausio 1 d. pradėti kaupti, tikrinti ir iki 2024 m. sausio 31 d. pateikti VMI pirmą informaciją apie pardavėjus.

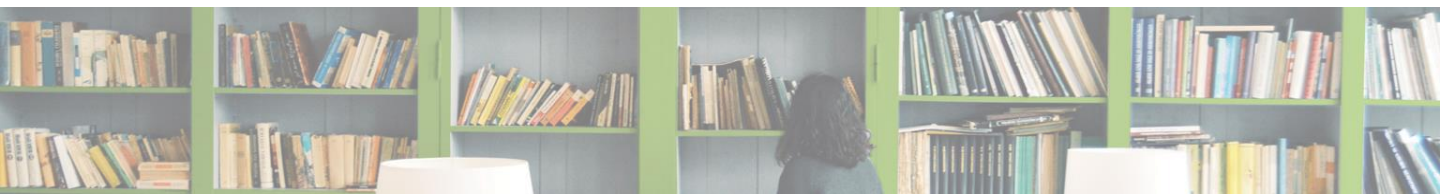

- dvigubinami **baudų režiai** (20–100 procentų), taikomi tais atvejais, jeigu mokesčių administratorius mokesčio patikrinimo metu nustato, kad mokesčių mokėtojas neapskaičiavo nedeklaruojamo (įskaitant muitinės deklaracijose apskaičiuojamą mokestį) ar nedeklaravo deklaruojamo mokesčio arba neteisėtai pritaikė mažesnę mokesčio tarifą ir dėl šių priežasčių mokėtiną mokestį neteisėtai sumažino;
- numatoma, kad **mokesčių įstatymus solidarai pažeidusiems asmenims muitinė kiekvienam pažeidėjui skiria individualią baudą**, kurios dydis siekia 60 procentų vidutinio pagal MAĮ 139 straipsnį apskaičiuoto baudos dydžio, padalyto iš mokesčių įstatymus solidarai pažeidusių asmenų skaičiaus ir patikslinto atsižvelgus į MAĮ 139 str. 2–5 dalių nuostatas. Bendras skiriamos baudos dydis turi atitikti MAĮ 139 str. 1 dalyje nustatytą skirtinos baudos dydį, o jeigu skirtinos baudos dydis nustatytas specialiajame mokesčio įstatyme, – jame nustatytą skirtinos baudos dydį. Jeigu bendras mokesčių įstatymus solidarai pažeidusiems asmenims skirtinos baudos dydis viršija MAĮ 139 str. 1 dalyje ar specialiajame mokesčio įstatyme nustatytą maksimalų skirtinos baudos dydį, šis dydis proporcingai mažinamas kiekvienam mokesčių įstatymus solidarai pažeidusiam asmeniui;
- atsižvelgiant į tai, kad asmuo pripažįstamas **nepatikimu mokesčių mokėtoju** tik tais atvejais, kai už padarytą administracinį nusižengimą nubaudžiamas ne mažesne nei 1 500 eurų bauda, o šiuo metu Administracinių nusižengimų kodeksas už kai kuriuos administracinius nusižengimus nustatytos baudos nesiekia 1 500 eurų, iš MAĮ 40¹ straipsnyje nurodytų administracinių nusižengimų, už kurių padarymą asmuo pripažįstamas nepatikimu mokesčių mokėtoju, sąrašo išbraukiama dalis administracinių nusižengimų;
- siūloma nustatyti, kad mokesčių administratorius, per MAĮ 87 str. 7 dalyje nurodytą terminą negrąžinęs mokesčio permokos sumos, **mokesčių mokėtojo naudai skaičiuoja palūkanas**, kurių dydis lygus MAĮ 88 str. 5 dalyje nustatytoms palūkanoms, mokamoms pagal mokesstinės paskolos sutartis.

Taip pat įstatymo projekte numatyti pakeitimai, susiję su transporto priemonių stabdymu ir tikrinimu, asmens duomenų apsauga ir informacijos, kuri nėra laikoma paslaptimi, patikslinimu. Be to, tikslinama mokesčių administratoriaus funkcijų apibrėžtis.

Atsižvelgiant į tai, kad keičiama mokesčių įstatymo įsigaliojimo tvarka, atitinkamai keičiami ir **Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 ir 24⁴ straipsniai**, numatant, kad mokesčių įstatymai įsigalioja MAĮ nustatyta tvarka.

Siūloma, kad didžioji dauguma pakeitimų įsigaliotų nuo 2023 m. gegužės 1 d.

Ganėtinai didelis MAĮ pakeitimo projektas apima skirtingus klausimus. Vis tik svarbu pastebėti, kad ***naujos pareigos numatomos skaitmeninių platformų operatoriams***, kurie turės teikti informaciją VMI. Nors taip sprendžiama ribotos informacijos apie per skaitmenines platformas uždirbtus pinigus teikimo mokesčių administratoriui problema, tačiau negalima nuneigti fakto, kad dėl to skaitmeninių platformų operatoriams, kaip duomenis teikiantiems subjektams, išaugs administracinė našta. Be to, svarbu pastebėti, kad pagal Direktyvą (ES) 2021/514, duomenis teikiančiam platformos operatoriui turi būti užkertamas kelias veikti ES tik ***kraštutiniu atveju*** ir tokia priemonė numatyta tik užsienio valstybių (ne ES narių) duomenis teikiantiems platformų operatoriams. Taigi kyla klausimas, kiek tokios priemonės taikymas būtų pagrįstas prieš Lietuvoje įsikūrusius platformos operatorius. Nors projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad tokios priemonės taikymas neleistų nacionalinėms platformoms sudaryti palankesnio reglamentavimo nei ES nepriklausančiose jurisdikcijose veikiančioms platformoms, tačiau nėra aišku, kaip kitos ES valstybės sprendžia šį klausimą. Taigi Lietuvos reglamentavimas Lietuvos platformų operatoriams gali būti ne tik griežtesnis nei kad to reikalauja direktyva, bet ir kuriantis mažiau palankią verslo aplinką, lyginant su kitomis ES narėmis.

Kalbant apie ***pareigos derinti mokesčių įstatymų komentarus su Finansų ministerija*** panaikinimą, iš vienos pusės, tai turėtų sudaryti prielaidas VMI greičiau skelbti minėtus komentarus (VMI poziciją dėl mokesčių įstatymų aiškinimo), tačiau iš kitos pusės, ar atsisakius mokesčių įstatymų komentarus derinti su Finansų ministerija, nekils daugiau ginčų tarp mokesčių mokėtojų ir VMI.

Dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (PVMĮ)

Parengti šeši PVMĮ pakeitimo projektai:

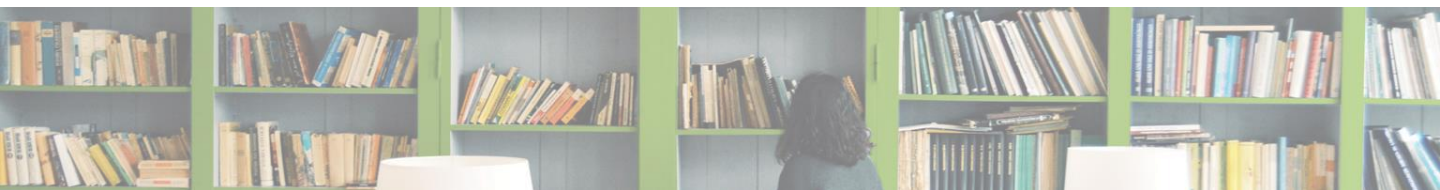
- **PVMĮ 123 straipsnio pakeitimo projektas**, kuriame numatyta, kad baudos už PVM mokėjimo tvarkos nesilaikymą sieks nuo 20 iki 100 procentų, t. y. baudų režiai didinami dvigubai.

Siūlomas įsigaliojimas nuo 2023 m. gegužės 1 d. Numatyta, kad iki įsigaliojimo dienos padarytų PVMĮ pažeidimų tyrimui ir baudų už šiuos pažeidimus skyrimui taikomos iki 2023 m. balandžio 30 d. galiojusios nuostatos.

- **PVMĮ 19 straipsnio pakeitimo projektas**, kuriuo siūloma nustatyti 0 procentų PVM tarifą buitiniams energijos vartotojams, kaip jie apibrėžti Energetikos įstatyme, tiekiamoms malkoms ir medienos produktams, skirtiems kūrenimui, tiekiamai elektros energijai ir gamtinėms dujoms.

Projektą pateikimą paskatinusia priežastimi nurodoma siekis sumažinti finansinę naštą buitiniams vartotojams.

Siūlomas įsigaliojimas nuo 2022 m. lapkričio 1 d.

- [PVMJ 19 straipsnio pakeitimo projektas](#), kuriuo siūloma lengvatinį 0 procentų PVM tarifą taikyti maisto produktams.

Siūlomas įsigaliojimas nuo 2023 m. sausio 1 d.

- [PVMJ 19 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 125³ straipsniu projektas](#), kuriuo siūloma iki 2023 m. gegužės 1 d. nustatyti 9 proc. lengvatinį PVM tarifą buitiniams energijos vartotojams, kaip jie apibrėžti Energetikos įstatyme, šildymui tiekiamoms gamtinėms dujoms ir suskystintoms naftos dujoms balionuose bei kituose slėginiuose induose. Taip pat siūloma laikinai valstybės biudžeto dengti PVM, apskaičiuotą už šilumos energiją ir karštą vandenį, dujas bei malkas kūrenimui, 9 procentinių punktų PVM tarifo dydžiu (nuo 9 iki 0 procentų skirtumas).

Siūloma, kad įstatymas būtų taikomas nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. faktiškai patiektoms prekėms.

- [PVMJ papildymo 125³ ir 125⁴ straipsniais ir pripažinimo netekusiais galios projektas](#), kuriuo siūloma laikinai iš valstybės biudžeto kompensuoti PVM, apskaičiuotą už šilumos energiją ir karštą vandenį, 9 procentinių punktų PVM tarifo dydžiu (nuo 9 iki 0 procentų skirtumas).

Tokia tvarka būtų taikoma nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. balandžio 30 d. ir nuo 2023 m. spalio 1 d. iki 2024 m. balandžio 30 d. faktiškai patiektoms prekėms.

Šį įstatymo projektą Vyriausybė prašys Seimo svarstyti skubos tvarka, kadangi įstatymo projektu sprendžiami šiuo metu dėl ekonominių aplinkybių kilę neatidėliotini klausimai.

- [PVMJ 19 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas](#), kuriuo siūloma 0 procentų PVM tarifą taikyti kurui, kuris naudojamas elektros ir šilumos energijos gamybos įrenginiuose.

Siūlomas taikymas nuo 2022 m. spalio 1 d. iki 2023 m. gegužės 31 d.

Dėl Laikinojo socialinio mokesčio įstatymo

Praėjus daugiau nei 10 metų (beveik 15!) nuo socialinio mokesčio paskutinio mokestinio laikotarpio (2007 m.), už kurį šis mokestis buvo skaičiuojamas, parengtas [Laikinojo socialinio mokesčio įstatymo pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas](#). Atsižvelgiant į tai, kad panaikinamas socialinis mokestis, keičiamas ir [Pelno mokesčio įstatymo 31 straipsnis](#), panaikinant nuostatą, kad socialinis mokestis yra priskiriamas neleidžiamiems atskaitymams.

Viena vertus, teigiamai vertintina, kad siekiama sumažinti įstatyminę bazę (kad ir naikinant faktiškai nebetaikomus teisės aktus), kita vertus, neigiamai stebina tempas, kuriuo link to judama.

